

Verantwoording

Over de auteurs

Gerard Alberts (1954) studeerde wiskunde aan de Universiteit van Amsterdam, hij legt zich toe op de filosofie van het wiskundig denken. Zijn bijdrage aan dit boek was een onderdeel van 'Het beroep van wiskundige in Nederland na 1945', een onderzoeksproject van de interfacultaire werkgroep Wiskunde en Samenleving van de Technische Universiteit Eindhoven.

P.C. Baayen (1934) studeerde wis- en natuurkunde aan de Vrije Universiteit. Kwam in 1959 in dienst van het Mathematisch Centrum bij de afdeling Zuivere Wiskunde; in 1965 werd hij chef van deze afdeling. Sinds 1980 wetenschappelijk directeur, tevens sinds 1965 hoogleraar aan de Vrije Universiteit.

F. van der Blij (1923) was in 1946/47 één van de eerste medewerkers van het Mathematisch Centrum. Hij is hoogleraar zuivere wiskunde aan de Rijksuniversiteit Utrecht.

R.D. Gill (1951) studeerde wiskunde aan de University of Cambridge. Sinds 1974 wetenschappelijk medewerker en sinds 1983 chef van de afdeling Mathematische Statistiek bij SMC/CWI.

G. de Leve (1926) studeerde wiskunde bij Van Dantzig aan de Universiteit van Amsterdam. In 1954 is hij in dienst getreden van het Mathematisch Centrum, van 1970 tot 1983 chef van de afdeling Mathematische Besliskunde en vanaf 1983 als beleidsadviseur, tevens sinds 1965 hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam.

Wouter Mettrop (1954) rondde zijn studie wiskunde aan de Universiteit af met de scriptie 'Socratische dialogen in de statistische consultatie'.

J. Nuis (1931) studeerde wis- en natuurkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Kwam in 1964 in dienst van het Mathematisch Centrum bij de afdeling Toegepaste Wiskunde, sinds 1980 directeur beheerszaken.

L.A. Peletier (1937) studeerde natuurkunde aan de Technische Hogeschool Delft; promoveerde in 1967 aan de Technische Hogeschool Eindhoven. Hij was 7 jaar verbonden aan de Universiteit van Sussex, van 1974 tot 1977 hoogleraar aan de Technische Hogeschool Delft. Sinds 1977 hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Leiden.

C.S. Scholten (1925) was van 1947 tot 1959 verbonden aan de Rekenafdeling van het Mathematisch Centrum, vervolgens werd hij met B.J. Loopstra directeur van de NV Electrologica. Van 1977 tot 1985 werkte hij bij het Natuurkundig Laboratorium van Philips.

Eefke Smit studeerde bestuurswetenschap aan de Technische Hogeschool Twente. Zij is journaliste bij het NRC-Handelsblad.

Herkomst illustraties:

Archief MC	: p. 23, 36, 42, 65, 70, 105, 114, 116/117, 139, 141-148, 154, 166, 186, 192, 203, 207, 209, 212, 236-239, 257, 261, 269-270, 287, 288
Boekhandel Laroo	: p. 168
Collectie G. Alberts	: p. 57, 61, 62/63, 299, 305, 310
Collectie R. van Dantzig	: p. 40, 85, 180
Collectie G. de Leve	: p. 290
Collectie J. Nuis	: p. 2
Collectie Potters-Alleda	: p. 121, 227, 230, 231, 233, 242, 252, 255, 260, 277, 282
Euclides	: p. 30, 33, 87, 100, 140, 151
Historisch Topografische Atlas Gemeente Archief, Amsterdam	: p. 7, 13, 27, 124, 248

Druk

Het boek is gezet in Times Roman; voor de tekst van de interviews is Vega gebruikt.

Typewerk : Marino Delussu
Verzorging : Jan Schipper
Drukwerk : Jos van der Werf

Gedetailleerde inhoudsopgave

Voorwoord

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
	<i>G. Alberts, F. van der Blij en J. Nuis</i>	
1.1	Verleden	1
1.2	Impressie	3
1.3	Geschiedschrijving	8
Deel I		
	De oprichting van het Mathematisch Centrum in haar context	13
2.	Achtergronden van het Mathematisch Centrum	15
	<i>G. Alberts</i>	
2.1	Geloof in welvaart door wetenschap	15
	De Groningse Connectie 17; ZWO-wetenschapspolitiek 20; De Commissie tot Coördinatie 24	
2.2	Wiskunde gezien als cultuurfactor en als productiefactor	29
	Als cultuurfactor 31; Teamwork 35; Als productiefactor 37	
2.3	Maatschappelijke dienstbaarheid	48
3.	Doorbraken	53
	<i>G. Alberts</i>	
3.1	Plandenken	53
	Continuïteit 58	
3.2	Verbindingen met parallelle ontwikkelingen	62
	Rationaliseringsstreven 66	
3.3	Wiskunde-beoefening en doorbraakdenken	69
4.	Veranderingen in de wiskunde-beoefening	75
	<i>G. Alberts</i>	
4.1	Wijzigende verschijningsvormen	75
	Organisatie 77; Stijl 79; Onderwerpkeuze 82	
4.2	Wiskundig modelleren	84
	Wiskunde centraal 85; Regels 87; Van werkelijkheids'benadering' naar algemene toepassingsverhouding 90	
4.3	Doorbraak binnen de wiskunde-beoefening	93

5. Interviews	97
5.1 Organisation and management of research	98
- Interview met G.J. Sizoo door G. Alberts -	
5.2 De hoeder van de stichtingen	104
- Interview met J.H. Bannier door G. Alberts en P.C. Baayen -	
5.3 Tegen de geroncratie	115
- Interview met H. Freudenthal door H.M. Nieland en P.C. Baayen -	
 Deel II	
De beginjaren 1946 - 1954	121
 6. De opbouwfase van het instituut	123
<i>G. Alberts</i>	
6.1 Instituut en Stichting	123
6.2 Bestaansrecht	125
Bezinning 125; Verwachting 126; Bestaansgrond en kritiek 127; Belang 128	
6.3 Contacten met research en bedrijfsleven	130
6.4 Zij mogen uiteraard . . .	136
6.5 Kritiek	138
 7. Zuivere en Toegepaste Wiskunde	149
7.1 De Afdeling Zuivere Wiskunde	150
<i>G. Alberts</i>	
7.2 De Afdeling Toegepaste Wiskunde	156
<i>G. Alberts</i>	
7.3 Klussen en een carrière	161
- Interview met F. van der Blij en J. Korevaar door L.A. Peletier -	
 8. Statistiek	173
8.1 Mathematische Statistiek	174
<i>G. Alberts</i>	
8.2 De Statistische Afdeling	179
<i>G. Alberts</i>	
8.3 De profeet, de missionaris en de handelsreiziger	187
- Interview met J. Hemelrijk door R.D. Gill en W. Mettrop -	
8.4 Consultaties aan de Statistische Afdeling van het Mathematisch Centrum	198
<i>W. Mettrop</i>	
Inleiding 198; Het archief 199; Specifieke aanpak MC 200; Een voorbeeld uit het archief 206	
8.5 De wereldveranderaars	214
- Interview met J. Sittig door W. Mettrop -	

		319
9. Rekenen		223
9.1	De Rekenafdeling <i>G. Alberts</i>	223
9.2	Computers ontwerpen, toen <i>C.S. Scholten</i>	240
9.3	Rekenwerk als mensenwerk <i>- Interview met rekenaarsters door E. Smit -</i>	251
Slotbeschouwing		
De beginjaren in perspectief		261
10. Beginjaren in perspectief		263
10.1	Conclusies <i>G. Alberts</i> Continuïteit en doorbraak 264; <i>Zijlicht op de doorbraak</i> 266; Model- leren 267; <i>Worsteling</i> 267; Consolidatie van het MC 271; Produktie- factor 273; Cultuurfactor 274	264
10.2	Ingenieur van taal <i>- Interview met A. van Wijngaarden door G. Alberts en P.C. Baayen -</i>	276
10.3	Het leven begint bij 40 <i>G. de Leve</i>	289
Literatuur		299
Verantwoording		313
Gedetailleerde inhoudsopgave		317